

Список використаних джерел

1. Жевакіна Н. В. (2003). Технологія дистанційного навчання: сутність та особливості. *Вісник Луган. держ. пед. ун-ту імені Тараса Шевченка*. № 4. 2003. С. 68–73.
2. Махомета Т. М., Тягай І. М. (2023). Інноваційні технології підготовки майбутніх учителів математики: сучасні тенденції та практика впровадження. *Наука і техніка сьогодні*. № 3(17). С. 360–369. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nts/article/view/4146/4168>

Анна Усата

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ

Пріоритетними напрямками державної політики України на сучасному етапі розвитку дошкільної освіти є забезпечення умов для особистісного розвитку дитини та реалізації її здібностей, інтересів, потреб на засадах дитиноцентризму та особистісно орієнтованого підходу в освітньому процесі закладів освіти.

Дошкільна освіта є первинною ланкою системи освіти, що закладає базис формування особистості дитини протягом онтогенезу. Особистісно орієнтований підхід спрямований на формування у вихованця ціннісного ставлення до себе та інших, формування засобів адаптації, інтеграції у соціум, що сприятиме творчій самореалізації в різних сферах життєдіяльності дитини та забезпечуватиме її повноцінний особистісний розвиток.

Нині проблема особистісного розвитку являє собою одну з важливих загальнотеоретичних проблем. Стандарти дошкільної освіти, а саме «Базовий компонент дошкільної освіти», «Концепція розвитку дітей раннього та дошкільного віку» передбачають врахування специфіки розвитку дитини в цьому віці в процесі розвитку базису особистісної культури дитини, забезпечення емоційного благополуччя. В умовах індивідуалізації освіти педагоги створюють психолого-педагогічні умови для розвитку здібностей та надають широкий вибір видів діяльності для особистісному розвитку дітей на засадах особистісно орієнтованого підходу.

Тому до психолого-педагогічних умов запровадження особистісно орієнтованого підходу ми відносимо: позитивне сприймання дітей, очікування та позитивне сподівання щодо спілкування з дітьми на засадах довіри і поваги, вияв високого рівня емпатії у ставленні до дітей, використання педагогічних заходів, спрямованих на особистісне зростання

дитини та набуття психологічної зрілості, формування базових життєвих та соціальних компетентностей, а саме: вміння налагоджувати командну роботу, виявляти креативність, критичне мислення, ініціативність та самостійність [2, с. 234].

Водночас, за визначенням науковця І. Беха, «факти засвідчують, що значна кількість педагогів ще погано розбираються індивідуальних особливостях вихованців, неправильно визначають структуру соціальних зв'язків і взаємин дітей в колективі, а їхні форми поведінки мають істотні розбіжності з тим, що від них очікують їхні вихованці» [1, с. 273].

Ми погоджуємось із академіком І. Бехом про те, що «невміння педагогів стати на позицію дитини та врахувати її інтереси сприятиме формуванню смислових бар'єрів між ними. Дитина буде нібито не чути, що говорить дорослий» [1, с. 273].

Різні методи та форми організації освітнього процесу в особистісно орієнтованому просторі закладу дошкільної освіти (інтерактивні методи, проблемні ситуації, диспути, казкотерапія, вправи, дидактичні ігри, метод сугестивного впливу, бесіда, музикотерапія, вправи, елементи арт-терапії) надають можливість педагогу врахувати вікові та індивідуальні особливості розвитку дітей, а кожній дитині пізнати себе серед інших та сформуванню базові особистісні якості дошкільника (ініціативність, допитливість, комунікабельність, довільність тощо).

Дослідниця Л. Яценко визначила такі основні принципи особистісно орієнтованого підходу: гуманізація як ствердження та усвідомлення унікальності, самоцінність кожної людини, визнання унікальності шляхів її розвитку не як колективного суб'єкта, але, насамперед, як індивіда з неповторним суб'єктним досвідом із сукупністю притаманній йому психічних, культурологічних рис; розвивальний характер навчання, спрямованого на розвиток, саморозвиток особистості; індивідуалізація як розвиток принципу природовідповідності, що передбачає вибір способів, прийомів, визначення індивідуального темпу навчання, що ґрунтується на врахуванні індивідуальних відмінностей дітей, рівня розвитку їхніх здібностей до навчання [2].

Отже, заявлені гуманістичні цінності освіти на засадах особистісно орієнтованого підходу мають стати підґрунтям для організації ефективного сучасного освітнього процесу, сприятимуть налагодженню партнерства учасників освітнього процесу та формуванню рефлексивних умінь, емпатії вихователя. Особистісно орієнтований підхід має переорієнтуватися на послідовне ставлення педагога до дитини як до рівноправної особистості та свідомого суб'єкта власного становлення та педагогічної взаємодії.

Ці положення є основою особистісно орієнтованого підходу, згідно якого, головна цінність в сучасному освітньому просторі – сама дитина, її творчість, а сутність педагогічної роботи вихователя полягає у підтримці дитини та створенні розвивального середовища для її особистісного,

творчого та соціального розвитку.

Отже, особистісно орієнтований підхід – становлення цілісної особистості дитини у комфортному освітньому просторі, з притаманними їй індивідуальними та віковими особливостями, здібностями та інтересами.

Список використаних джерел

1. Бех І. Д. Виховання особистості: у 2 кн. К.: Либідь, 2003. Кн. 2: Особистісно орієнтований підхід: науково-практичні засади. 344 с.
2. Яценко Л. С. Особистісно орієнтоване виховання: теоретичні та прикладні аспекти *Проблеми освіти* : наук.-метод. зб. Інститут інноваційних технологій та змісту освіти МОН України. Київ, 2015. С. 231–237.

Валерія Федорова

РОЗВИТОК ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ В УКРАЇНІ

Розвиток дитячої літератури в Україні має багатий історичний шлях, що свідчить про важливе значення цього виду літератури для культури нації. Дитяча література впливає на формування мислення та особистості дитини. Вона постійно розвивається та поповнюється новими творами, відображаючи сучасні реалії та потреби молодого покоління. З давніх часів до сьогодні дитячі книжки в Україні відіграють важливу роль у вихованні та навчанні дітей, сприяючи розвитку літературної культури та мови.

Протягом історії України дитяча література відігравала важливу роль у вихованні та освіті молодого покоління. Однією з перших дитячих книжок в Україні була «Азбука» Івана Федорова, яка була видана у 1574 році та містила алфавіт, молитви та основи граматики. У 18 столітті було видано декілька перевидань «Азбуки», які були спрямовані на поліпшення грамотності дітей та їх освіти.

У 18 столітті також з'явилися дитячі книги, написані народною мовою, наприклад, «Казки» Павла Грабовського. Ці книги містили народні казки та легенди, які передавалися з покоління в покоління.

Значний внесок у розвиток дитячої літератури в Україні зробили Олександр Кониський та Іван Нечуй-Левицький. Олександр Кониський написав «Історію малої України», яка містила історичні повісті та легенди про минуле України. Іван Нечуй-Левицький став відомий завдяки своїм дитячим оповіданням та казкам, таким як «Кайдашева сім'я» та «Микола Джеря».

Українська дитяча література в 18 столітті розвивалася переважно у сільських місцевостях, де було менше доступу до книг та освіти. Однак, ці